

diplomová práce:

Hodnoty sametové revoluce a film

Jan Rousek analyticky kategorizuje výběr z audiovizuálních děl, které byla natočena o sametové revoluci v roce 1989 a klade si dvě klíčové otázky: „*Pokud byl lid základním prvkem demokratické revoluce, jaké byly jeho požadavky? Pokud je lid základem demokracie a revoluce, jak jsou požadavky lidu reflektovány ve filmu?*”

Jan Rousek na začátku se práce upozorňuje, že „*Většina publikací věnujících se listopadovým událostem se zaměřuje na politické špičky a obdobné směřování má i memoárová literatura. Historiografii dlouhou dobu unikál výzkum, který by se zabýval názorem mas.*” Proto se obrací ke svému vlastnímu předešlému bádání, shrnutého v článku, „Adresát Občanské fórum” a odpovídá si na první z výše uvedených otázek. Základními hodnotami, které požadoval lid jsou demokracie, socialismus a nenásilí. V následujícím textu pak hledá obraz těchto hodnot sametové revoluce ve vybraných snímcích a s nimi i politickou funkci těchto dokumentů.

V následujících kapitolách, věnovaným vždy obrazu vybrané hodnoty zasazuje jednotlivé snímky či jejich dějové linie do kontextu představ o obsahu slov „demokracie”, „socialismus” a „nenásilí”. Vnitřní dělení každé z těchto hodnot na jednotlivé témata, která dávala obsah jim nadřazeným velkým ideálům, pak ukazují praktické požadavky dobových mas. Těmi byly v případě demokracie „Odstranění korupce a privilegií členů KSČ”, „Odstranění mocenského monopolu KSČ”, „Zrušení Lidových milic” a „Svoboda” a v případě socialismu pak „Popularita pražského jara” , snaha o „Vyrovnaní se s vlastní minulostí” a respekt k osobě „Alexandra Dubčeka”. Právě způsob filmového zobrazení těchto „potřeb doby” je důležitým ukazatelem politické funkce dokumentární kinematografie a přínos Rouskovy práce je především v rozbor těchto prvků, včetně jejich zasazení do kontextu politické filozofie. Zejména oceňuji část, která analyzuje rozdíl v odsouzení 20 let či 40 let vlády KSČ ve vztahu k hodnotám Pražského jara a politickým ambicím a především možnostem Alexandra Dubčeka. Práci pak uzavírá kapitola věnované revizionistickému pohledu, sledující jistou relativizaci či spíše kritickou polemiku k tehdejší listopadových událostem.

oponent: Jaroslav Kratochvíl

student: Jan Rousek

To co by podle mého názoru ještě umocnilo význam práce, a co mě v textu chybí, je podrobnější popis jednotlivých snímků z hlediska formálních prvků a filmového jazyka, včetně detailnějšího přiblížení každého z jmenovaných filmů. Také bych ocenil zdůvodnění výběru právě zkoumaných snímků či důslednější zdůvodnění zařazení jednotlivých filmů do kategorií v samém závěru práce.

I přes tyto dílčí nedostatky se Janu Rouskovi podařilo plasticky přiblížit politickou funkci „revolučních“ filmů, určit jejich základní postoje a tím dát praktický význam obecně proklamovaným heslům demokracie, socialismu s a nenásilí, tak jak jsou artikulovány a zobrazeny v dokumentech. Ocenění si také zaslouží skutečnost, že své původní badatelské výsledky dokázal organicky rozvinout v dokumentární analýze. Na závěr nelze než nesouhlasit s autorem, že *„Doposud v kinematografii ale zcela chybí snímek, který by revoluci zasazoval do mezinárodního kontextu. Ten je zcela vynechán, a je i takřka nezpracován v historiografii.“* Práce Jana Rouska nevyplňuje tuto mezeru, ale může být dobrým odrazovým můstkem k další badatelské práci vedoucí až k této metě.

Doporučuji k obhajobě.

